כתרה של תורה

פרפראות עה"ת משלחן ומבאר רבותינו נבג"מ — יו"ל ע"י חבורת אברכים דקהילת חסידי סאטמאר בארה"ק

זמנים לשב"ק
גליון תתס"ב
פרשת וישלח
י"ח כסלו תשפ"ז

הדלה"נ	4:00
מוצש"ק	5:52
עלות השחר	5:02
נץ החמה	6:14
סוזק"ש א'	8:04
סוזק"ש ב'	8:51
סוז"ת	9:42
חצות	11:27

בס"ד

כי ירא אנכי אותו (בראשית לב יב). לכאורה הוא מיותר, כי הרי הוא מבקש הצילני נא. ועוד אם היה אומר כי יראתי די, ולהתרגום יונתן בן עוזיאל מיושב שכתב ארום מסתפי אנא מיני דהוא עוסק ביקרא דאבוי, עד כאן דבריו. וזה היה מאמר יעקב שהיה מכוון לתרץ את עצמו שלא יתעורר קטרוג במה דדחיל מרוב חיל, והכתוב אומר (תהלים לג טז) אין המלך נושע ברוב חיל, לכך אמר כי ירא, ר"ל סיבת היראה הוא אנכי שלא קיימתי כיבוד אב, כמו שפירש התרגום יונתן בן עוזיאל לעיל (בראשית לב ח) על הפסוק ויירא יעקב, ודחיל יעקב לחדא על דלא עסיק ביקרא דאבוי. וגם אותו, ר"ל שהוא היה מקיים בנ"ל, ולעיל יש רמז לדבר דכתיב ויירא יעקב מאד חסר וא"ו, ור"ת מכיבוד אב דחיל: (ישמח משה)

עם לבן גרתי וגו' ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך [לב, ה-ו]. המקרא הזה אומר דרשוני, הכי ימצא חן בעיניו על ידי שגר עם לבן ויהי לו שור וחמור, ורש"י נלחץ בזה. וגם להבין פירוש רש"י גרתי, לא נעשיתי שר וחשוב, דבר אחר ותרי"ג מצות שמרתי, והנראה לי בזה על פי מה שכתב האלשיך (פר' בהר כה, לח) על המשנה (אבות פ"ד מ"ט) כל המקיים את התורה מעוני שהוא נסיון קטן, סופו לקיימה מעושר שהוא נסיון גדול מנסיון עוני. ובזה פירשתי במקום אחר (ייטב פנים, שיר חדש אות יג), דבר נא וגו' (שמות יא, ב), בבקשה מכם שאלו ממצרים כו' (ברכות ט.). וזהו שאמר ותרי"ג מצות שמרתי, הגם ויהי לי שור וחמור, והבן: (ייטב לב)

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו, כי לכאורה היה צריך יעקב כאן לשלוח מלאכי דין להתגבר על עשו אחיו לעשות נקמה בגוים, אך יעקב רצה שלא יהיה שום התגברות דינים בעולם ואעפי"כ ינצח את אויביו, על כן אמר הכתוב וישלח יעקב מלאכים "לפניו", כלומר מלאכים שהם מבחינת פנים הרומז לחסדים, ובזה ג"כ ינצח את עשו אחיו, על כן ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב, ר"ל הן לאדוני לעשו והן לעבדך יעקב יהיה בלשון אמירה שהיא לשון רכה, והבן. (ענין פנים ואחור הנ"ל עיין בעץ חיים היכל ד' היכל או"א שער ג' פרק ו').
(קדושת יום טוב)

עם לבן גרתי. ופירש"י לא נעשיתי שר חשוב אלא כגר, רצה לומר לו שזהו דרכו להיות בהכנעה משך ימי הגלות אמנם לא יחשוב שכיון שמשתמש במידת הכנעה יהיה קל להעבירו על דעתו ועל דעת קונו וימנעהו משמירת התומ"צ, ורמז לו שתרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים, שעמד בעוז נגד לבן הרשע וחיילותיו וכת דיליה, וכל הכנעתי אינו רק שלא למרוד באומות ובמקום שאינו מתנגד לשמירת תורה ומצוות, אבל אם תרצה לנגוע בי ולבטל אותי משמירת התוה"ק והמצות או להכנים דיעות נפסדות ולקלקל יסודי ועיקרי האמונה מבני ודורותי, לא אכנע פניך ואלחם עמך בכל כוחי במסינ"פ.
(דברי יואל)

ויעקב נסע סוכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות וגו'. נסע סוכתה היינו שלקח לו לעצמו המדה הזו של הסתפקות, שסוכות רומז על ענני הכבוד שיצאו בהם **ממצרים** בלי שיתרעמו על המן ובאר כידוע, ויבן לו היינו קניני עצמו, רוחניות שקונה לעצמו לעוה"ב, לזה בנה בית שהוא בנין קבוע, והשתדל לעלות מעלה בדרכי ה' ודאג הרבה מאוד, אבל למקנהו פי' לצרכי גשמיות עשה סוכות שהוא בנין עראי, שלא דאג הרבה רק שם בטחונו בה', ויבא יעקב שלם וגו' דהיינו שהיה שמח בחלקו ולא רדף אחרי ההון, ולא היה חסר לו כלום, כי אין מחשבתו הולכת כל **היום** לאסוף הון רק מאמין באמונה שלימה שיש לו הכל ומה שעוד יצטרך לו הרי יזמין לו השי"ת. (ברך משה)

עם לבן גרתי וגו', פירש"י ותרי"ג מצות שמרתי, י"ל ששלח אליו לומר, ידוע תדע עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ואל תתמה האיך יתכן שזכיתי לשמור כל התרי"ג מצוות הלא בבית לבן היה מן הנמנע לקיימן בפועל, שהרי עסקתי בתורה וכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה ונחשב כאילו קיימתי כל המצוות, והודיע בזה שיש בידו כח התורה שסגולתה לזמר עריצים ולהכרית הקוצים ולבו סמוך ובטוח לנצחו במלחמה להכניע ולהפילו לגמרי.
(שפתי צדק)

עזים מאתים וגו' שמעתי ממורי זקיני זצוק"ל שנתכוון יעקב בחשבון ששלח מבעלי חיים בחשבון "שעיר" שעולה בו "תקף", ולזה שלח בחשבון עזים ורחלים ת"מ, וגמלים ל' עם בניהם הם ששים, הרי ת"ק, פרות ופרים **חמשים**, אתונות ועירים שלשים, הרי "תקף" לשבר תוקפו:
(אוהחה"ק)

ויקח מן הבא בידו מנחה יש לרמז היות שמנחה התגברות הדינים רוצה לומר וצדיק כאשר צריך להציל עצמו מאיזה רשע אשר קם עליו אזי משרה עליו הדינים היוצאים בעת מנחה. ולזה אליהו גם כן עשה נקמה בנביאי הבעל בזמן ההוא וזה היה גם כן כוונת יעקב במנחתו להשרות הדינים על עשו לבלתי יוכל לעשות לו רע ולא זה בלבד היה כוונתו כי אם גם שמנחה היא אותיות מנוחה והיא אותיות מחנה שיהיו מחנות וכתות מלאכים מסייעים אותו להצילו מיד עשו אחיו ויהיו לו מנוחה ממנו. וזהו ויקח מן הבא בידו מנחה פירוש מכל מה שבידו פירוש בכחו ורשותו לרמוז במנחה את הכל כיוון בה ובזה הצליח נגדו וק"ל: (נועם אלימלך)

וישלח יעקב מלאכים וגו'. נ"ל ע"ד משגיא לגוים ויאבדם [איוב י"ב ורש"י שם] שפי' הפשוט שמגדלם ע"מ לאבדם לבסוף ע"ד לפני שבר גאון, וה"נ כבדו בתכלית הכבוד כדי למהר מפלתו, כי גדלותם של רשעים הוא במזל ויש לו מדרגה ידועה עד היכן יגיע ואח"כ ירד, והרוצה למהר מפלתם ימהר גדלותם עד אחרית המדרגה האפשרית ומאז ימהר הגלגל לחזור אחוריו, כאשר **עשתה** אסתר עם המן [כמגילה ט"ו ע"ב] וכן עשה יעקב אבינו עם עשו, ועוד פי' משגיא לגוים לשון שגיאה שהקב"ה נותן לפניהם מכשול כמו ויחזק לב פרעה [וכ"כ רש"י שמות י"ד ב'], וה"נ היה כי היה עשו עדיין קצת מאמין בברכת יצחק, ועכשיו ראה כי אחר שנתברך יעקב מ"מ הוא ננגע לפניו, חזר וכפר כי אין תועלת בברכת הצדיקים ואין ריוח בעבודתם ויראתם ואין לנגד עיניו אלקים ויראתו. [תקס"ד]: (חתם סופר)

יעבר נא אדוני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים וגו'. הנ"ל דהנה ע"י העבדות והקדושה של הצדיקים הנה הם מבריחים את החיצונים (תהלים קכה, ג) כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים. וז"ש יעקב בע"כ יעבר נא אדוני להלן מלפני העבדות שלי ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה לאט"י גימט' נ' ר"ל אני אתנהלה ואמשיך לאטי הנו"ן שערי בינה. לרגל היא היסוד כמבואר בספרים. וע"ז הוא שאמרו בגמרא האומר רגלה של זו עולה פשטה קדושה בכולה כי כן ע"י קדושת היסוד הנקרא רגל הוא עולה ופשטה קדושה בכולה ונעשה הצדיק הזה כולו קודש לה' אם האדם מקדש עצמו **מלמטה** מקדשין אותו למעלה ונעשה כולו בבחי' יסוד כמו יוסף וכן הוא מבואר בזוה"ק. וזהו שאמר יעקב אתנהלה לאטי אמשיך מנו"ן שערי בינה לבחי' יסוד לרגל המלאכ"ה הוא אותיות מלכ"ה ה"א להשפיע למלכות וזהו לרגל הילדים להשפיע ולהוליד כל טוב לישראל. אמן:
(תפארת שלמה)

ויבוא יעקב שלם וגו'. פירש"י שלם בגופו וכו' שלם בתורתו, וי"ל עפמ"ש בספה"ק כי האדם לעצמו הוא דם שנברא מבשר ודם, וע"י התדבקותו באלופו של עולם הוא נקרא אדם, והנה כח התורה מסוגל להביא לידי התדבקות בהקב"ה ולידי השראת השכינה וכמ"ש כי אפי' א' שיושב ועוסק בתורה שכינה שרויה כנגדו, ונמצא שעסק התורה מטהר את הדם שבאדם, ומטהר את הנפש הבהמית ועוקר ממנה שורש הרע, ועפ"ז נרל"פ כוונת דברי רש"י ויבא יעקב שלם בגופו, פי' נפש הבהמית המתלבשת בדם שבגופו היתה שלימה אצל יע"א שזכה לעקור ממנה שורש הרע ולעשותה כולה טוב בלי שום תערובת רע, וזכה לכך ע"י שהיה שלם בתורתו, שזכה להתדבק בכח קדושת התורה באלופו של עולם. (עטרת יהושע)

ניצוצות

"צַדִּיקִים מָמוֹנָם חָבִיב עֲלֵיהֶם בְּגוּפָם" (חולין צא), אוּלַי גַּם בְּגֶלֶל זֶה שֶׁבְּמָמוֹנָם הַכָּשֵׁר גְּנוּזָה בְּרָכָה!

ענינים נחמדים במשנתו של רבינו הק' בספרי דבי רב "דברי יואל"

בעת שהשי"ת עושה חסדים עם האדם זה לבד מביא אותו לעשות חשבון הנפש כמה שפל הוא בעיניו ולא ח"ו להתגאות בזה דברות קודש שאמר מרן רביה"ק זיע"א במסיבת כ"א נסלו

קטונתי מכל החסדים וגו' במדרש רבה אמר ר' אבא בר כהנא איני כדאי ר' לוי אמר כדאי אני, והוא תמוה איך יתפאר לפני הקב"ה לומר כדאי אני ואם צדקת מה תתן לו, והיותר קשה איך הוציא ר' לוי דרש זה מפסוק קטונתי מכל החסדים, דמשמעות פשוטו מורה היפך דברי ר' לוי, וכדברי ר' אבא שאמר איני כדאי, ונל"פ עפי"מ שהביא ק"ז הישמח משה זלה"ה (פרשה זו) בשם מורו הרה"ק מלובלין זלל"ה לפרש מאמר ר' יוסף (סוטה מ"ט) לא תתני ענוה דאיכא אנא, דלכאורה אם החשיב עצמו לעניו אין לך גאות גדולה מזו אך יובן עפי"מ שפי' הפסוק כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, דר"ל אפילו מי שהוא באמת עני בדעת, אם יודע ומכיר חסרונו ועי"ז מקטין עצמו, גם זה חשוב בעיניו ית' ויש לו תואר עניו, וז"ש כי לא בזה וגו' ענות ר"ל השפלות של העני אפילו אם הוא באמת עני בדעתו כנ"ל,

וזהו מאמר ר"י לא תתני דבטלה ענוה, דאיכא אנא, ר"ל אף שבסיבת חסרונותי באה לי הענוה, כי איך יתגאה איש כמוני מלא חסרונות, עכ"ז גם זה ענוה מיקרי עכדה"ק:

ונקדים עוד מ"ש הרה"ק מלובלין זלה"ה (בתחלת ספרו זאת זכרון) וזל"ק מי שהוא שפל בעיניו אפילו אם הוא באמת שפל גדול, הוא רב לפני המקום ב"ה וכו', כי הנה הבורא ב"ה ברא עולמו להיטיב לברואיו והמבקשים טובתו, ומי שהוא שפל יותר צריך טובות יותר, וניכר ענותנותו ית"ש במקום גדולתו יותר, ובלבד כשייטיב לו הבורא ית' לא יחזיק עצמו בשביל זה לצדיק, כ"א יזכור שפלותו שהשו"ת עושה כן טובות לחייבים בטובו וחסדו הגדול וכו', ע"כ מי שיודע בן אפשר לו לגלות סודות התורה, ויפעול ניסים ונפלאות על ידו לטובת ישראל, ולהיות אהבת הבורא ב"ה בלבו ויראתו כאחד הגדולים אשר בארץ, אפילו הוא שפל שבשכלים עפ"י מדותיו וחטאיו ועונותיו שעשה, ומה שהי' גרוע יותר אפשר לו יותר, כי נקל לו להכיר שזה הוא רק בטובות הבורא כנ"ל וכו', מי שהוא שפל בעיניו ומייחל להשי"ת מושיע לו אפילו מה שצריך לזה ניסים ונפלאות, כי בזה נעשה רצון הבורא יותר שהי' רצונו בבריאת עולמו להיטיב לברואיו, ומי שהוא גרוע יותר צריך הטבה יותר, וניכר בזה טובות הבורא וגם לא בא לו בשביל זה גאוה וכו' עכלה"ק בקיצור עיי"ש:

ויתבאר בזה דברי ר' לוי כמין חומר, דיע"א אמר לפני הקב"ה קטונתי מכל החסדים וגו', שאני שפל כ"כ שאפילו אם תעשה עמדי כל החסדים וניסית ונפלאות, ג"כ אשאר בעיני שפל וקטן, וא"כ הרי אני כדאי שתעשה עמי ניסים ונפלאות, כי עי"ז יוכר טובות הבורא ב"ה, אם תעשה ניסים ונפלאות לשפל כמוני, ע"כ לפי שקטונתי מכל החסדים, מחמת זה כדאי אני שתעשה עמדי ניסים ונפלאות, וכמו"כ אנחנו נתונים בעוה"ר בשפלות גדול בדור האחרון בעיקבתא דמשיחא, והוא הנותנת שיעשה הקב"ה עמנו ניסים ונפלאות בגאולה שלימה, וחייבים אנו ליתן שבח והודי' להשי"ת על כל החסד ועל הניסים והנפלאות שעשה עמנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו וכו', ובעינינו ראינו מזימת הרשעים שרצו לעשות כלי' גמורה ח"ו, לולא רחמיו וחסדיו ית"ש שהותיר לנו שארית בארץ, וצריך להתחזק באמונת אומן ובבקשה על להבא שאל יעזבנו ואל יטשנו ויהי' ד' עמנו בכל מדרך כף רגלינו, עדי נזכה לעלות לציון ברינה ולראות בישועה שלימה ואמיתית, ונוכל להודות ולהלל לפניו ית"ש על כל הניסים שעשה עמנו עד היום הזה בלב שלם ובדעת צלולה ולהרבות בבוד שמים בעולם שזהו תכלית הבריאה, ונזכה כולנו יחד לגאולה נצחית בהתרוממות קרן התורה וישראל ובהתגלות כבוד שמים עלינו בב"א: (דבר"י)

מצב דורינו במשנתו של רבינו הק' בספרי דבי רב "דברי יואל"

הסכנה יותר גדולה כשבאים לאדם ומראים עצמם כאוהבים, וע"ז חשש יעקב אבינו יותר מאשר מלחמה בפועל, כי במלחמה בפועל בטח בד', אבל כשעשו נעשה לאוהב היה מפחד מאוד, שמא יגרום לקלקול הדורות.

ואפ"ל עוד באופן אחר עפ"י מ"ש הרמב"ם ז"ל באגרת תימן עה"פ (ישעי' נ"ד) כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי, דשונאי ד' מתנכלים עלינו ללכוד אותנו ח"ו בב' אופנים, והמלחמה פנים ואחור, או ע"י מלחמה בחרב וחנית, **או ע"י דיבורים למשוך אותנו בדיעות נפסדות ח"ו ע"י התחברות וזו קשה מן הראשונה, כי גדול המחטיאו יותר מההרגו, והי' הבטחת השי"ת להנצל מידם בכל א' מאופנים אלו, וז"ש כל כלי יוצר עליך לא יצלח, שלא יצליחו במלחמה נגדך, וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי, שלא יוכלו להרע לך ע"י מלחמת הלשון.**

וכמו"כ ביעקב אבינו דמתחלה הי' מתיירא ממלחמה כמ"ש פן יבוא והכני אם על הבנים, והתפלל על זה הצילני נא מיד אחי ומיד עשו, ונענה בתפלתו ונתהפך לבו של עשו ונעשה לאוהב, **כמ"ש במדרש עה"פ וישקהו שנכמרו רחמיו באותה שעה נשקו בכל לבו, אבל באותה שעה התחילה הצרה השני' ורצה להתחבר עמו, כמ"ש נסעה ונלכה ואלכה לנגדך ופרש"י נשו' לך, וצרה זו קשה מהראשונה, ומזו הי' יעקב אבינו מתייירא יותר. דהתחברות לעשו הרשע גורם קלקול ח"ו לתולדותיו ודורות הבאים, להכנים ח"ו בקרבם דיעות נפסדות. וזו סכנה יותר מהמלחמה, והתפלל יעקב אבינו ע"ז, ונענה בתפלתו וניצול גם מזה,** ומצא חן בעיניו למלאות בקשתו, כמ"ש לו אדוני יודע כי הילדים רכים וגו', יעבר נא אדני לפני עבדו וגו' עד אשר אבוא אל אדני שעירה והניחו עשו והלך לו לדרכו.

וז"ש **אם יבוא עשו אל המחנה האחת, וירצה להתחבר עמהם ובזה שיבוא להתחבר יהי' והנהו, שינניס בהם ח"ו דיעות נפסדות ויגרום ח"ו לידי שכחת התורה,** ודרשו רז"ל והפלה ד' מכותך זה שכחת התורה, וז"ש אם יבוא וע"י ההתחברות יהי' והנהו זו שכחת התורה, ע"כ ויחץ את העם וגו' ואת רחל ואת יוסף אחרונים, כמ"ש רש"י ז"ל לאחרון אחרון חביב, **ורצה עכ"פ שישארו הראשים והמנהיגים הרחק מעשו וסטרא דילי' שלא יוכל להשפיע עליהם בהתחברותו, ואם יהיו המנהיגים נקיים מכל שמץ התחברות ודיעות נפסדות, עדיין יש תקנה להחזיר את העם בתשובה, אבל אם גם המנהיגים וראשי העם יושפעו ח"ו ע"י התחברות הרשע, אז כל העם בסכנה.** וז"ש והי' המחנה הנשאר לפליטה, שזו המלחמה של התחברות לא יגע אלהם. ולא יתפס מהשפעתו ועי"ז יהי' הצלה לכולם.

ומעתה א"ש כי במלחמה הקדים עצמו ועבר לפניהם, ולא הפקיר ח"ו מחנה הראשונה, אבל עוד חשש אולי יהפוך עשו את עורו ויתהפך לאוהב, וירצה ללחום ע"י התחברות, ע"כ ויחץ את העם, שיהיו ראשי העם והמנהיגים הרחק ממנו, ועי"ז והי' המחנה הנשאר לפליטה וינצלו כלם. (דברי יואל קיד - קטו)

הגלות בין הערב רב הרבה יותר גרוע מגלות בין האומות, והאיך נוכל ליתן לה יד להמשיך ולהיות חלק מממשלתם? ואם נתחזק ונבדל מהם ננצל, ואם ח"ו ניתן לה יד, האיך יתקיים ההבטחה!?...

הצילני נא מיד אחי וגו' כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים, וכתב הכלי יקר ז"ל שעל עצמו לא נתיירא, כי כבר הובטח על השמירה, זולת שהי' ירא פן יבוא והכני אם על בנים, כי המה לא הובטחו בשמירה וכ"כ הבע"ת ז"ל אמנם הרמב"ן ז"ל טען על פי' זה וזה לשונו ואיננו נכון בעיני, כי אם היתה זאת מחשבתו, איך אמר בתפלתו ואתה אמרת היטב אטיב עמך ושמתי את זרעך וגו', ועוד כי שם נאמר ושמרתיך בכל אשר תלך וגו' כי לא אעזבך, ואם יהיו בניו נופלים בחרב אחיו אין ההבטחה הזאת קיימת וכו' אבל הכל מיראת חטאו, כי דרך הצדיקים לירא תמיד וכו' עכ"ד הרמב"ן ז"ל, אבל לפי"ד שנתיירא שמא גרם החטא, א"כ מדוע נתיירא על אם והבנים יותר מדאגת עצמו.

ואפ"ל עפ"י דרכנו הנ"ל דבאמת לא הי' מתיירא בשביל עצמו ולא בשביל בניו, כי כבר הובטח בשמירתם, אבל כל יראתו הי' בשביל דורות העתידים כנ"ל, ועפ"י המבואר בזוה"ק בכמה דוכתי דהגלות היותר קשה הוא הגלות בין ערב רב, ואיתא בתיקונים (תקון י"ג) דלילית אימן דערב רב, וביארו באור החמה דשר של אומה"ע הוא הס"מ הזכר, והשר של הע"ר שבישראל היא בת זוגי' דנקבה אימן דערב רב, והיא קשה יותר מן הזכר, כמ"ש האוהחה"ק (פ' ויחי) עה"פ אסרי לגפן וזלה"ק שאמרו בזוהר כי בסטרא אחרא הנקיבה יותר חזקה מהזכר וכו' ובדבר הזה ובחזיון הזה הראוני בחלום, שהאבקתי במלחמה עם הזכר והי' ניקל בעיני להכניעו, והפלתי אותו בכחי, ולנקבה נתאמצתי בכל כחי כמה פעמים, ואמר כמה טרחות יכולתי להשליכה כמה מעלות למטה בארץ אבל לא כבעלה הזכר עכלה"ק.

ואפ"ל בזה דברי הגמ' יבמות (ס"ג ע"ב) בניך ובנותיך נתונים לעם אחר (דברים כ"ח) א"ר חנן בר רבא אמר רב זו אשת האב ואפשר דדרשו כאלו כתיב לאם אחרת דהיינו אם חורגת, אמנם צ"ב דהוציאו חז"ל הפסוק מפשוטו, דקאי על גלות ישראל, שיהיו נתונים ומשועבדים תחת ממשלת אומה אחרת ח"ו, ואיך דרשוהו על צרה פרטית שהיא אם חורגת ואין זה מענין פרשת תוכחה, **אמנם עפי"ד הזוה"ק הנ"ל ירמוז הכתוב, כי חוץ מהגלות בין האומות שיהיו נתונים לעם אחר כפשוטו, עוד יהי' גלות קשה ממנה, שיהיו נתונים לאם אחרת, בגלות הערב רב תחת ממשלת אם חורגת אימן של ערב רב, והוא גרוע יותר מהגלות באומות שהוא תחת ממשלת הס"מ כנ"ל, ומזה הי' מתיירא יעקב אבינו ופחד בשביל דורות העתידים, שיבואו בגלות הע"ר ואין יתקיימו בה, וז"ש פן יבוא הס"מ שרו של עשו והכני אם על בנים שיתגבר עליהם באותה האם, אימן דערב רב ללחום בבניו, ע"כ התפלל עליהם שינצלו בנח הבטחתו ית' כמ"ש ואתה אמרת היטב אטיב עמך ושמתי את זרעך וגו'.** (דברי יואל קצב קצג)

לאלו שאומרים מה יש לעשות נהיום אחרי שהוקמה המלכות הרשעה להפקיר את כלל ישראל הוא מסונן וממילא ע"כ אולי ואולי ח"ו נצטרך "שהם" כאילו ישגיחו, גם לא טוב א"כ מה יש לנו לעשות, ע"ז תירץ לנו רביה"ק וזל"ק:

עוד יל"פ במאמה"כ עפ"י פשטות, אם יבא עשו אל המחנה "האחת" כמיוחדים שבמחנות היינו המלאכים, והי' המחנה הנשאר לפליטה הכוונה על בניו וביתו, שלעומת המלאכים נחשבים כשיריים, שיהיו לפליטה ע"י שילחמו המלאכים בעשו ויכניעו אותו טרם שיתקרב אליהם, וז"ש וישלח יעקב מלאכים "לפניו" דייקא והתפלל שד' ילחום מלחמתו בשליחות המלאכים, ולא יצטרך הוא ללחום בעשו כלל, וז"ש במדרש קומה ד' קדמה פניו קדמי' לרשיעא וגו' פלטה נפשי מרשע חרבך וכו' שהוא עתיד לנפול בחרבך, ולא תהי' המלחמה על ידי, אלא השי"ת ילחום מלחמתי, **ולזה התפלל יעא"ה ואמר ואתה אמרת היטב איטיב עמך וגו' ורמז בהטבה כפולה שיהי' חלקו וגורלו בטוב לבד ורעה אליו לא יאונה ולא יבוא על ידו כלל, והפורעניות המעותד על שונאי ישראל הרבה שלוחים למקום ב"ה, וכמו שהי' במלחמת סיסרא ומלחמת סנחריב שנלחמו מלאכי מרום והכוכבים ממסילותם עבור בני ישראל וכל תפלותיו של יעקב אבינו הי' עבור דורות ישראל העתידים, וראוי לנו לאחוז בדרכו של צדיק יעקב אבינו, ולהתפלל להשי"ת שילחם מלחמתנו וישיע לנו מכל צרינו וירומם קרן עמו ישראל ברחמים וחסדים ויתגלה כבוד שמים עלינו בב"א.** (דברי יואל קכט - קל)

קרח מכאן וקרח מכאן, גם לא מדינה וגם צרות עוברים רח"ל על ראשינו, והכל בגלל שחשבו שלוקחים ממשלה לפני הזמן

עוד אפשר שרמז לו יעקב אבינו במה ששלח אליו ויהי לי שור וחמור, עפ"י דרשתם ז"ל שור זה משיח בן יוסף חמור זה משיח בן דוד דכתיב עני ורוכב על החמור, שנתכוין להודיעו שלא אטול גדולה לעצמי עד ביאת משיח ואמתין עד שישלח הקב"ה משיח צדקנו, **כי על זה הקפיד עשו שלא יטול יעקב גדולה לפני הזמן, ואפשר דלזה שלח לו תרי"ג מצות שמרתי ר"ל שלא אעבור על השבועה ליקח ממשלה לפני הזמן,** וז"ש ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך, דעי"ז מצא חן בעיניו בודאי, **וכתב בעל העקידה** בפרשה זו עה"פ נסעה ונלכה ואלכה לנגדך, וז"ל **אין ספק שסוף הספור הזה מוכיח ומפרש עד אחרית הימים, והוא כשא"ל נסעה מלכה לנגדך, הראה מדבריו שכבר הי' שיהי' ענינם על מצב שוה או קרוב אליו וכו', והוא רמז בתשובתו אליו אל פתרון העיקר אשר היו מתרוצצים עליו מבטן אמם, ואמר אדוני יודע כי**

הילדים רבים מאוד עדיין לגבי הגעת תבליטים, כי גדול הוא ורחוק מהשיג וכו', ואם ודפקום יום אחד למהר את הקץ טרם יחפץ, ומתו כל הצאן ח"ו, כמו שקרה לכל העמים אשר מהרו למצוא להם מנוחה מאשר מצאו, ועברו על השבועות האמורות בקבלה וכו' עיי"ש שהאריך בזה, ובעוה"ר דבר זה הי' בעוכרינו על כל התלאה אשר מצאתנו בדורותינו אלה, אמנם צריך להתפלל להבוי"ת ברחמים ותחנונים שימהר ויחיש גאולתינו ופדות נפשינו בבחי' אחישנה, ולא לעשות בזה שום השתדלות בפעולת אנושי, וזה ששלח יעקב לעשו ויהי לי שור וחמור, שאין אני רוצה לעשות שום השתדלות להשיג ממשלה, אלא לחנות עד שיבוא עני ורוכב על החמור, והתפלל להקב"ה קומה ד' קדמה פניו שיקדים ויחיש הגאולה בבחי' אחישנה, מלטה נפשי מרשע חרבך להציל את ישראל מחרבו של עשו. (דברי יואל קכה)

הילולא דצדיקיא

הגה"ק הרבי רבי ברוך ממעזבוש זיע"א

בן הגה"ק רבי יחיאל זיע"א

נלב"ע י"ח כסלו תקע"ב

נולד לאביו הגה"ק רבי יחיאל זיע"א ולאמו הצדיקת מרת אדל בת אור שבעת הימים מרן האלקי הבעש"ט הק' זיע"א לערך בשנת תקי"ג ונפטר ביום ח"י כסלו תקע"ב, ניהל ביד רמה ברוב קדושה וטהרה בתחילת שנותיו ניהל עדת ישורון בעיר טאלטשין ולאחמ"כ עבר למקום מגורי זקינו הק', מרן הבעש"ט הק' ושם ניהל עדת צאן מרעיתו בעיר מעזבוז וצדיקי הדור נכנעו אליו ושם מנו"כ.

סיפר הרב הישיש החסיד ר' ישעי' שו"ב מאדעסא ז"ל ששמע מפי הרה"ק ר' יצחק מאיר בן האי ס"ק בעל אוהב ישראל ז"ל שסיפר פ"א שבת אביו הה"ק מאפטא אצל הה"ק רבי ר' ברוכ'ל ז"ל והתחיל הה"ק מאפטא לספר גוזמאות כדרכו בקודש ודימו השומעים כי בוודאי ידבר הרר"ב עמו קשות ולא כן הי', ואחר השולחן אמר הרר"ב מעולם לא שמע איש אשר ידבר דברים שקולים בפלס כהה"ק מאפטא ובשבת בבוקר ביקש הה"ק בעל אוהב ישראל להרר"ב שיאמר תורה ולא רצה ואח"כ נעתר לבקשתו והתחיל לומר זוהר אחד ועד שלא התחיל לומר פירושו אמר הה"ק בעל אוהב ישראל די די, ואח"כ בבוא הה"ק מאפטא ז"ל על אכסניא שלו אמר לבנו הק' הר' י"מ, במאמר הזוהר אשר התחיל לומר רצץ את מוחי וקדקדי, ואילו אמר פירושו לא הי' באפשרי לסבול מרוב קדושתו.

סיפר הרב"צ אוסטראווער ז"ל ששמע ממרן הגה"ק בעל חי' הרי"ם זצללה"ה שסיפר שהרבי ר' ברוך (ממעזבוז) זצוקללה"ה אמר שמאוד אני ירא מפני קאזאק וכ"ש כשיש לו חנית וכש"כ מחנה קאזאקין וכש"כ עם חניתים, ואעפ"כ מפני ספק ספיקא איסור דרבנן אני ירא יותר.

סיפר הרב"צ אוסטראווער ז"ל ששמע מהגה"ק מרן בעל החי' הרי"ם זצללה"ה שסיפר שהרבי ר' ברוך ממעזבוז זצללה"ה שידך ונתקשר עם הרה"ק מור"ש מקרלין זצללה"ה, ועל זמן המוגבל להוליך הנדוניא שהבטיח הה"ק מוהר"ש זצללה"ה ליתן למחותנו הרבי ר' ברוך זי"ע, קבצו החסידים שלו סכום המדובר, ונסע למעזבוז לסלק, ובאמצע הדרך נזדמן לו מצות פדיון שבוים ונתן כל המעות, וכשבא אח"כ להרבי ר' ברוך זי"ע וסיפר לו המעשה אמר אליו הרבי ר' ברוך ממעזבוז זי"ע עם מצוות לא תסלקו אותי, ובע"כ נסע חזרה לביתו, וקבצו פ"ש סכום הנדוניא, וכשבא פעם השנית עם המעות במרכבה חשובה וכבוד גדול מאוד, הלך לקראתו הרבי ר' ברוך ממעזבוז זי"ע ואמר בזה"ל על כבודו הגדול של הרה"ק מוהר"ש זצללה"ה, אם לעוברי רצונו כך, לעושי רצונו על אכו"כ, והי' לאנ"ש של הרה"ק מקארלין זצללה"ה חולשת הדעת מאוד מזה, גם להה"ק בעצמו הי' מזה חולשת הדעת הרבה, ואח"כ בביתו שאל את הרבי ר"ב ממעזבוז זי"ע מה זה אמרתם עלי עוברי רצונו והשיבו וכי לא כן הוא (בתמיה) שהשי"ת גוזר ח"ו גזירה ואתם מבטלים אותה, חזר ושאלו שוב ואתם לא כן עושים (בתמיה) ועוד לפי"ז מהו הפי' של עושי רצונו, והשיבו שאני עושה מתחילה שיהי' רצון השי"ת על טוב לישראל, ואין אני צריך שוב לבטלו אלא מתחילה גוזר רק כל טוב לישראל, עכלה"ק.

סיפר הגה"ק החי' הרי"ם צוקללה"ה בשם הרבי ר' ברוך ממעזבוז זיע"א שאמר שאם יפסקו לו בעולם העליון לגיהנם אזי יעלה על גג של הגיהנם ויאמר שמה תורה, ואז יעלו שמה כל הצדיקים שבג"ע לשמוע ויהי' שמה הג"ע עכלה"ק.

פעם אמר הרבי רבי ברוך'ל זיע"א שהרבה היה רוצים שיהיה להם נשמה גדולה כמו הגוף שלי.

המנהג היה אצל הרבי רבי ברוך'ל זיע"א שאחר תפילת שחרית היה מביאים לו מידי דמיכל, ובאחד מן הימים התאחר המשב"ק מכיון שעדיין לא היה מוכן המאכל לאכול, והרבי רבי ברוך'ל כאשר ראה שאין מביאין לו לאכול ישב ובכה, וכשנכנס המשב"ק עם המאכל וראה אותו בוכה , שאלו מה לו לבכיה האם כי עדיין המאכל לא היה מוכן צריכים כבר לבכות ענה ואמר לא בגלל זאת הנני בוכה, אלא מכיון שראיתי שאפילו למאכל הנני גם כן לא ראוי ועל זה אני בוכה כי אם הייתי ראוי לאכול היה מכינים לי מן השמים את המאכל שיהיה תיכף ראוי לאכילה.

הרה"ק רבי יצחק מנעשניז זיע"א סיפר אשר הרבי רבי ברוך'ל זיע"א היה אומר כל יום את כל ספר תהילים, ואמר שהיה אומרו בקול בני המעורר מאוד וכל מי ששמע אמירת תהילים לא היה יכול להתאפק מלבכות.

כשהגיע הרבי רבי ברוך'ל זיע"א לעיר מעזבוז להתגורר שם, אמר פה אשב כי אויתיה שזה מקום זקיני הק' הבעש"ט זיע"א, וכי תימא צדה ברוך מאין יקח ברוך מזון וצידה, אברך אביוניה אברך את האביונים שיתעשרו, אשביע לחם ועי"ז אקבל פדיונות, ואתפרנס מכך לשובע.

ענין של חקירות ופילוספיא הוא דבר מופרך ומסוכן מאוד לשלימות האמונה בבורא עולם ומסופר שלהרבי רבי ברוך'ל זיע"א היה תלמיד חביב וחכם גדול שהעמיק מאוד בחקירות אלקיות ופילוספיות, ולא גילה זאת לרבו עד שנכנס במבוכת ספיקות בבורא עולם רח"ל בעומק האמונה, ולא בא עוד לרבו כדרכו, וכן לא גילה זאת לשום אדם המבוכה שבלבבו, ורבו ראה זאת ברוח הקודש ונסע לאותו העיר של תלמידו, ועמד שם לפני ביתו עם מרכבתו, ובא אליו פתאום וקרא החדרה, ואמר ידעתי את אשר טמון בלבבך מבוכה הספיקות רח"ל אמנם נכנסת יותר מדאי בחמישים שערי בינה, כי אלו הנ' שערי בינה, שי קושיא בחקירה אחת ועל זה יש תירוץ א' ובאשר נתיישב הקושיא נעשה קשה קושיא אחרת וכן הלאה ועל כל קושיא יש תירוץ משער שני, וכשנכנסים לנ' עשרי בינה א"א לתרצו מכיון שאם יתרצו יתבטל לגמרי ענין הבחירה, ואתה הנך עומד בלבך כבר קושיא הנ' שהוא שער החמישים שהוא לתרצו כנ"ל ואם תתעקב עוד יותר תוכל ליפול ח"ו בבור תחתיות, ע"כ הזהר והשמר וחזור בך ותאמין באמונת אומן וטוב לך, והתלמיד בשמעו זאת מפורש יוצא מפי רבו הקדוש מה שלא גילה לאחר והוא ידע את כל אשר בלבבו, שב בתשובה שלימה על רעיוני לבבו, ומני אז ואילך האמין בה' ויחשבה לו צדקה, מבלי לחקור בחקירות אשר הוא לא לטובתו.

פעם בא אליו איש ואשה שלא נפקדו בזש"ק רח"ל והזכירו עצמן אמר להם הרה"ק רבי ברוך'ל זיע"א שיתגרשו כדת ואח"כ יבואו אליו וכשחזרו אמר להם שינשאו בשנית ויפקדו בזש"ק ואכן נפקדו ושאלו את פיו הקדוש למה היה להם להתגרש ואח"כ להנשא שנית, אמר להם שהיות ומקובל שהכלה סובבת את החתן ז' פעמים ובזה מגרשים הקליפה שמונע פרי בטן שמפחדה מקדושת הבית היהודי והיות ולא נסובבו ז' פעמים הייתם צריכים להתגרש ולהנשא פעם שנית כדי להסתובב ז' פעמים ועי"ז ירחקו את הקליפה ועי"ז יוכלו להתברך בזש"ק.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

סיפורי צדיקים

סיפור הזה שמענו מפה קדוש כבוד קדושת הרב הגדול ר' אהרן משטארישעלע שבזמן הקדוש ר' יחיאל מיכל היה איש אחד דר במלון בכפר אצל שר אחד משרי פולין ונתחייב האיש ממון רב להשר ולא היה ביכולתו לסלק ותפש השר את האיש ואשתו ובניו בתפיסה עולמית לטחון שם ברחיים, והנה האיש וב"ב ישבו בתפיסה ימים רבים עד שבא עת שאשתו ילדה בן זכר בתפיסה ובאו אנשים חשובים להשר והפצירו בו שיתן חירות ורשות להראנדאר ואשתו ובניו ביום השמיני למול את בנו ונתן להם רשות ויצאו מהתפיסה והשר העמיד שומרים אצלם שלא יברוחו, ונתאספו עשרה אנשים מהסביבה ומלו את הילד ועשו סעודת ברית מילה ובא ג"כ הקלוצוויט מהחצר על הסעודה ושתו י"ש הרבה עם הקלוצוויט עד שהטיב לבו ביין אמר להקרואים הנה יש לי שלשה סוסים טובים אשר הם קלים במרוצתם כמו הצביים ואם תשלמו לי אזי אגנוב איתו ואת אשתו ובניו ואוליכם לעיר הרחוק מכאן עשר פרסה בלילה הזה כי היה ימי החורף אשר הדרך חלקה בתכלית והלילה ארוכה מאד והסכימו כולם לזה ונתנו להקלוצוויט כמה רו"כ וגנב את האיש וב"ב וברדו בתחילת הלילה והשומרים היו כולם שיכורים מריבוי שתיית הי"ש ונרדמו ולא ידעו מזה כלל והנה בזמן קצר נסעו ג' פרסאות מהחצר ונזכרו ששכחו את הילד הנימול ובכו בכייה רבה והיה בדעתם לחזור ולא רצה הערל כי היה ירא לנפשו כי יתוודע להשר שגנבם ונסע עד שבאו בסוף הלילה להעיר והערל חזר לדרכו והנה בחצי הלילה כאשר פג היי"ש מהשומרים קמו משינתם וראו שברח היהודי וב"ב ותיכף הלכו וסיפרו להשר ושלח השר סוסים רודפים בכל הדרכים ולא השיגם ואמרו להשר הילד הקטן נשאר בחצר ולקח השר את הילד ונתן אותו למינקת ערלית והיה בדעתו שהוא יהיה לו לעבד לעולם וכאשר בא הקלוצוויט מדרכו סיפרו לו איך שהראנדאר וב"ב ברחו מהחצר והקלוצוויט היה עשיר גדול וחשוך בנים ובעיני השר נשא חן והלך הקלוצוויט להשר וביקש ממנו שיתן לו את הילד והוא יאמן אותו על ברכו ויהיה לו לבן ונתן אותו השר ונגדל אצלו הילד עד בן שמונה שנים וקרא להקלוצוויט ואשתו אב ואם וכשהיה בן שמונה שנים חנכו לעסוק במרעה הצאן, פעם א' הי' בשדה עם הצאן ונפל קטטה בין הרועים אמרו לו אל תדמה בנפשך שאתה מיוחס בן הקלוצוויט באמת אתה לא מבני עמנו כי יהודי אתה וסיפרו לו המעשה ולא האמין לדבריהם ואמרו לו אם אי אתה מאמין לדברינו הא לך אות ראה שאתה נימול ואנו ערלים וראה שכן הוא כדבריהם וחשב בדעתו א"כ שאני מהיהודים רצוני ג"כ להיות יהודי כמו אבי ואמי וחשב מחשבות איך לברוח לעיר בין היהודים פעם א' נסע הקלוצוויט ואשתו מביתם וידע הנער שיבואו לביתם אחר כמה ימים ותיכף אחר נסיעתם ברח לנפשו עד שבא לעיר בין היהודים וסיפר להם המעשה ותיכף חלצו ממנו בגדי שעטנז ולבשו אותו בגדי יהודי וטלית קטן ונתעכב שם כמו שנה ולמד א"ב וסדר התפלה ואח"כ נשלח משם לעיר אחרת כי יראו פן יתוודע הדבר ושם למד חומש עד לימוד התלמוד ונעשה בר מצוה ואח"כ נסע משם לישיבה ונעשה שם למדן בגפ"ת ומשם לקח אותו איש הדר במלון ללמד עם בניו ועסק במלמדות כמה זמנים והבעה"ב אשר עסק

אצלו בעסק המלמדות היה מחסידי הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א. פעם אחת נסע הבעה"ב שלו לרבו אמר להנער הנה אני נוסע כעת מחר לרבי לזלאטשוב אם רצונך לנסוע עמי אקח אותך אמר ולמה לא יהיה רצוני בזה אדרבה אפשר שהרב הקדוש יגלה לי מקום אבי ואמי ולמחרתו נסעו שניהם לזלאטשוב ונכנס הבעה"ב במחיצת קדשו ואחריו נכנס המלמד וסיפר להרב כל הנעשה עמו ואיך שהוא אינו יודע מאביו ואמו איה מקום תחנותם ולא השיב לו הרב כלל ע"ז רק לקח חתיכת קלף וכתב על הקלף כמה תיבות ותפר הקלף בתוך חתיכת עור וציוה להמלמד שילבוש את הקלף תחת בגדיו והקלף יהיה כן תפור לא יפתח עד החתונה וכשיעמוד תחת החופה והיה רב או מו"צ אשר יפתח את תפירת העור ויקרא מה שכתוב בהקלף ואח"כ יכול לקדש את הכלה כדת ואח"כ נסע לביתו ועסק במלמדות והעור אשר תפור בו הקלף לבש מתחת בגדיו. כאשר ציווה ולא פתח ולא ידע כלל מה שכתוב בהקלף ונסע ממקום זה למרחוק ועסק גם שם במלמדות עד שהיה בן תשע עשרה שנה עד שהתחילו לשדך אותו בת זוגו וממקום שהוא עסק שם במלמדות רחוק כמו חמשה פרסאות היה דר איש עשיר בכפר והאיש היה דרכו לבוא לפרקים אצל בעה"ב שהוא עסק במלמדות ונשא המלמד חן בעיני העשיר מאוד עד שאוהבו כאב את הבן ולהעשיר היה בת נערה בתולה ורצה מאוד לזווגה עם המלמד כי מאוד נשא חן בעיניו עד שנגמר הדבר וכתבו תנאים למז"ט והגבילו זמן החתונה וכשבא זמן החתונה נסעו הבעה"ב והמלמד להעשיר הנ"ל וכשבאו לקח אותם העשיר בכבוד לביתו עד שהיה החופה במז"ט וכשעמד החתן תחת החופה נזכר מציווי הרב הקדוש ר' מיכל שלא יקדש את הכלה כ"א שיהיה תחת החופה רב או מו"צ ויראה מה שכתוב בהקלף ואמר למחותנו ידידי מחותני החופה א"א להיות היום וסיפר לו הציווי מהרב שהצריך להיות רב תחת החופה והגבילו החופה ליום המחר ותיכף שלח מהותנו מרכבה לעיר הסמוך להכפר אחר הרב. ולמחר בא הרב ועשו החופה כנהוג וקודם שקידש הכלה לקח החתן את הקלף מתחת מלבושיו ונתן להרב שיקרא מה שכחוב בו וראה הרב שלא נכתב כ"א שש תיבות הללו היינו "איך יכול ליקח אח את אחותו" וכראות הרב את זה נבהלו רעיוניו ועמד כמשתומם ולא הבין כוונת הכתוב והראה להחתן והחתן כשקרא הקלף נתמלא שמחה והתחיל לספק בידיו ורץ מהחופה להבית ונבהלו כל העומדים שם והמחותן נבהל מאוד כי ברעתו היה שאולי שגעון אחז להחתן ושאל אותו הרב בקשתו שתגלה לי מהו שמחתך מקריאת התיבות הללו וסיפר לו החתן המעשה מהחל עד כלה ואמר להרב ששמחתו הוא כי דעתו שברור הוא שהרב הקדוש ראה ברוח קדשו שהמחותן הוא אבי והכלה היא אחותי ואח"כ דרש וחקר הרב מהמחותן מאיזה עיר הוא וסיפר לו איך שברח מהשר ושאל אותו הרב וכי הציל כל ב"ב אמר לו רק ילד קטן שכחתי שם אמר לו הרב כמה שנים הוא מזמן הבריחה אמר שהזמן תשעה עשר שנה ואני הוא בנך הילד הנימול ששכחת והכלה היא אחותו ואמר לו כל הסימנים שם הקלוצויט ושם השער מהחצר ונתוודע שהמחותן הוא אביו ונפלו זה על זה בבכיות רבות ואח"כ גדלה השמחה בכפלי כפליים משמחת החתונה ומי אשר נפשו חבל לו בגורל האמונה ירווה בדשן נפשו מסיפור הנורא הזה. (סיפורים נוראים)

מעלת חודש כסלו

וחודש כסלו הוא חודש ט', נגדו הקריב שבט בנימין ביום ט' דניסן בחנוכת המשכן. וחכמינו ז"ל במסכת שבת (שבת קד.) דרשו, ג"ד [ר"ת] ג'מול ד'לים, שגמל לנו ית"ש בחנוכה כל טוב, דכתיב ביה (דברים לג, יב) ידיד ה' ישכון לבטח עליו חופף עליו כל היום, שדרשו ז"ל (יומא יב.) על בנין בית המקדש בחלקו. וכן בכסלו היה חנוכת המזבח וכל כלי המקדש, ונעשה נס בשמן בבית המקדש: (זרע קודש - מועדים)

ידיעות התורה בפרשתינו

למה לא שלח יעקב לעשו במנחה עבדים ושפחות כמ"ש (לו ב) ויהי לי שור גו' עבד ושפחה לפי שהמוכר עבדו לעכו"ם יוצא לחירות שמפקיעו ממצות וד"ש (לב יט) ואמרת לעבדך ליעק"ב ר"ל אנו שייבים לעבדך ליעקב רק המנחה השלוחה היא לאדוני לעשו (חן טוב)

עזים מאתים (לב טו) בכל הפסוק התבות מסיימין בממי"ן ר"ל יעקב שלח לעשו כל הבהמות שהיו בעלי מומין שאינן ראוין להיקרב ע"ג המזבח (מפרשים)

רחל נקברה בדרך בחלק יוסף בנה וזה היה לה יותר כבוד ממה שנקברה במערת המכפלה שהיה חרפה ליעקב ליקבר עם שתי אחיות (הרמב"ן)

בשעה שהשתחוה יעקב לעשו עדיין לא נולד בנימין לכך ומרדכי שהיה מבנימין לא יכרע ולא ישתחוה לעשו דהיינו המן שבא מעמלק (תרגום שני)

אע"פ שהובטחו כל האבות על א"י אפ"ה קנה אברהם המערה בדמים ויצחק קנה הבארות ויעקב מקום אשר נטה שם אהלו כדי להנות זכותם לבניהם שאם לא יזכו בניהם בזכות עצמן יזכו בזכות אבות (אלשיך)

קטנתי מכל החסדים וגו' כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות. ומדרש אגדה נתן מקלו בירדן ונבקע הירדן. (קדושת יו"ט)

בזוה"ק בפרשתינו מובא ענין נפלא מאוד על הפסוק וישובו המלאכים אל עשו אחיו ומבואר שם שדוד מלכא משיחא לא היה לו חיים כלל ובידוע שאדם הראשון הוא נתן לו ע' שנים, ולאחריו באו האבות הק' והם אשר נתנו לדוד המלך ע"ה את החיים של ע' שנים, אברהם נתן לדוד המלך ה' שנים יעקב נתן כ"ח שנים ויוסף הצדיק נתן ל"ז שנים נמצא שהחיים של דוד המלך ע"ה, שחי ע' שנים בא לו מן האבות הק', ועיי"ש.

בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו
אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו

הפסוק הזה שגור בפינו וכולם קטנים כגדולים נערים וזקנים מכירים את הפסוק בתהילים, עם הפסוק הזה יצא מרן רביה"ק זיע"א מגיא ההריגה בעת שעבר את הגבול בשלום בידוע לכולם, והנה אין זה מקרה שזה הפסוק שרר מרן רבינו הקדוש אלא כנביאה שנתנבאה מפה קדשו של מרן רבינו הק' זיע"א, עם הפסוק הלז, בספה"ק ישמח ישראל על שושן פורים מבאר שם וזל"ק ותלבש אסתר מלכות מלמד שלבשתה רוח הקודש, ששכחה צערה וצער בית אבי' ועמה וכל מגמת תפילתה היתה על צער השכינה. והתפללה עוד ואתה קדוש יושב תהלות ישראל (שם כ"ב, ד') ישראל סבא, שסמכה דעתה על דעת אביהם הזקן בזכות יעקב אבינו ע"ה, שתפילתו השאיר הקב"ה לדורות שההסתר פנים ישוב להארת פנים בעת הסתר אסתיר. וזה פי' (שם כ"ב, ה') בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו, כלומר האמת היא שהאבות בטחו בך שלא יגיע להם שום רעה וצער ונזק כמו שהבטחת ליעקב אבינו ע"ה והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך, ומה שהתפלל יעקב אבינו כשהי' נרדף מעשו אחיו זה הי' כדי לעשות שביל ודרך בשבילנו, שכשנהי' בהסתר פנים יתקבלו תפילותינו ולא יגיע לנו שום רעה ובושה. עכלה"ק. ומבואר דברים חדים ומאירים מאוד לזמנינו כשאנו נמצאים בתקופה קשה ואין לך יום שאין גזירות חדשות יוצאות מבית השטן ע"י שלוחיו הרשעים בין אלו שקוראים קרי"ש כל יום ובין אלו שלא קוראים קרי"ש, הרשעות והאכזריות שהם גוזרים מידי יום ויום אי אפשר לתאר הכל במטרה אחת לעוקר ח"ו שם שמים ולתת גושפנקא להשטן לעכב את הגאולה ולצער את השכינה הק'.

ואכן ביום הגדול כ"א כסלו יום ההצלה של כלל עם ישראל כי לולא יום זה מי יודע מה היה אתנו, ובשפסקו מרן רבוה"ק נ"ע שביום זה אין אומרים תחנון בגלל גודל חסדי הבורא שנעשה ביום הזה לכלל ישראל שזה הצלת כלל ישראל, ואכן רבינו הק' זיע"א ניצל ונפי שראו בחוש שאפילו בזמן שהיה תחת הרשעים לא יכלו אליו ובמסופר סיפורים נוראים ע"ז, שראו עין בעין השגחת הבורא ב"ה שלא יכלו עליו, ובעת שיצא מגיא ההריגה התפלל תפלה קצרה עבור כלל ישראל וכדברי הישמח ישראל בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו, כלומר האמת היא שהאבות בטחו בך שלא יגיע להם שום רעה וצער ונזק כמו שהבטחת ליעקב אבינו ע"ה והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך, ומה שהתפלל יעקב אבינו כשהי' נרדף מעשו אחיו זה הי' כדי לעשות שביל ודרך בשבילנו, שכשנהי' בהסתר פנים יתקבלו תפילותינו ולא יגיע לנו שום רעה ובושה. האם יש לנו יותר הסתר פנים מהימים האלו, שרשעים הרימו ראשם להמית ח"ו אסון על כלל ישראל לטמא את הכלל ישראל ולקחו זאת כמזימתם היחידה מכיון שהם יודעים שאם אין גדיים לא יהיו ח"ו תיישים.

ונביא כאן את דברי מרן הגאב"ד זיע"א מרן המנחת יצחק שאמר בעת סעודת הודאה כ"א כסלו וזל"ק. ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, דהנה ראשי תיבות של ויותר י'עקב ל'בדו ו'יאבק א'יש עמו, הם אותיות שמו הק' יואל, שבהמלחמה נגד מפירי התורה הי' רבינו הק' יחיד בדורו וכו', ולעומת זה גם בהבטחה שהבטיח הקב"ה ליעקב אבינו על נצחון של עשו כתיב (וישלח ל"ג כ') ו'יקרא ל'ו א'ל אלקי י'שראל, ודרשו רז"ל שהקב"ה קראו ליעקב אל, נרמז בראשי תיבות השם יואל, ושם אלקי באמצע, לרמז כי האלוקים עמו בכל אשר הוא עושה.

ובדברי הנועם מגדים בפרשת בלק וזל"ק והנראה לדעתי לפרש הכתוב ויבואר הכל ויתבן, כי יספר גודל חסדי ה' על ישראל רבותא רבתי וחידוש גדול, דהנה נודע בשערים הצלת צדיק בעת שליטת הדין ומשפט הוא דבר קשה מאד ולאו כל הצדיקים שוין בדבר כארז"ל (ע"ז ד ע"ב) ארומיא דקרא חלילה לך להמית צדיק כו' (בראשית יח, כה) והבתיב (יחזקאל נא, ח) והכרתי ממך כו', הא בצדיק גמור הא בצדיק שאינו גמור, ומסביר שם שכל ענין הצלת ישראל ממצרים היה רק כדי שיצא מזה תועלת להשכינה הקדושה וכו'.

ופירושים מיותרים שרביה"ק זיע"א הוא היה היחיד שלחם עבור קודשא בריך הוא ושכינתי' ויצא ברישׁ גלי, כאשר כל העולם כולו היה בצד אחד והוא היה מעבר השני ללחום בעד כלל ישראל וללחום נגד הטומאה הנוראה טומאת וזוהמת הציונות ועוד לא הבינו את גודל הסכנה הטמונה בזה, עד שכהיום צריכים להיות עוורים לבל לראות את גודל הרשעות והזוהמה שטמון בהם, וע"ז אנו מודים להקב"ה שאין לנו חלק ונחלה עמהם ולולא האי יומא כמה יוסף איבא בשוקא, ואיך היינו נראים ואומרים חסדי ד' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, לא כלו רחמיו מעלינו שנוכל להמשיך בדרך התוה"ק הסלולה מדורי דורות, עד כי יבוא שילה בעגלא ובזמן קריב.

לעי"נ האה"ח מרת יוכבד יטל ע"ה בהרה"ח ר' יוסף יהודה הלוי זצ"ל הרה"ח ר' ישראל יעקב זצ"ל נדבת ע"י נכדו הי"ו, ולטו"נ אבותיו ורבותיו זיע"א לעי"נ האה"ח מרת הדסה חוה ע"ה בהרה"ח ר' יהודה זצ"ל לעי"נ האה"ח מרת רבקה ע"ה בהרה"ח ר' דוד זצ"ל לעי"נ הבה"ח נפתלי צבי הי"ד בשיבלחט"א ר' ברוך ישכר דוב שליט"א, לעי"נ הרה"ח ר' שמואל יעקב זצ"ל בהרה"ח ר' משה יוחנן זצ"ל, לעי"נ הרה"ח ר' יהודה אלטר יצחק זצ"ל בהרה"ח ר' חיים זצ"ל לעי"נ הרה"ח ר' יעקב זצ"ל ביבלחט"א יצחק אייזק לרפו"ש לעי"נ הרה"ח ר' אברהם שמואל זצ"ל בהרה"ח ר' צבי זצ"ל לעי"נ הרה"ח ר' חיים צבי זצ"ל בהרה"ח עמרם נתן זצ"ל לעי"נ האה"ח מרת שרה רחל ע"ה בהרה"ח ר' אריה זצ"ל